

DE KRAAMKAMER

Uitgekeken op die saaie, eentonige tulpen, narcissen en dahlia's en zelfs op Fritten of *Corydalis*? Op zoek naar nieuwe, spannende bloemen? Lees dan verder en er gaat een wereld vol moois open. Iedere plantenfamilie bevat wel één geslacht met opvallende, typische bloemen. Bloemvormen die tot op heden nog niet ingeburgerd en gewoon zijn. Althans bij ons, Hollandse bollenkwekers.

Peter Knippels

Cyanella
orchidiformis
(Ramskop Wild
Flower Reserve,
Clanwilliam)

foto's Peter Knippels

Eén van de minder bekende leden van de Hyacinthaceae is het geslacht *Daubenia*. *Daubenia* omvat alleen de soort *D. aurea*, die twee variëteiten omvat. De ene is geel (var. *aurea*), de ander rood (var. *coccinea*). Het geslacht *Daubenia* groeit in een klein gebied in de omgeving van de Zuid-Afrikaanse plaats Middelpoos. De bloeiwijzen van beide variëteiten lijken in opbouw identiek, alleen de kleur verschilt. De bloemen staan in een scherm. De bloemstengel is kort, waardoor de bloemen net boven de bol en bladeren uitkomen. De twee bladeren van de bol liggen plat op de grond. Wie de bloeiwijze ziet, denkt te maken te hebben met één bloem. De bloemvorm en die van het scherm zijn moeilijk te beschrijven. De afbeelding zegt meer. Zoals gezegd is het groeigebied van de *Daubenia*'s klein. Dit gebied wordt bedreigd, en daarmee worden ook de *Daubenia*'s bedreigd in hun voortbestaan. Niet huizenbouw of wegeaanleg maar het gebruik als weidegrond vormt het gevaar. De planten worden door de grazende schapen opgevretten of vertrapt. The Indigenous Bulb Association of South Africa (IBSA) besloot in 1997 een deel van het groeigebied te onttrekken aan het landbouwgebruik en te beschermen. Samen met de landeigenaar en het Wereld Natuur Fonds heeft de IBSA een deel van de standplaats ge-

kocht en er letterlijk een hek omheen gezet. Dat kon vrij makkelijk, het gaat om een stuk grond van 100 bij 50 meter. Niet groot, maar wel het belangrijkste groeigebied van de plant. Wie de planten zelf in het wild wil zien kan het beste in september gaan kijken. Dan bloeien ze. Iets over de commerciële mogelijkheden van de gele en rode *Daubenia*. Die zijn al onderkend. Sinds korte tijd brengt het Zuid-Afrikaanse bedrijf Hadeco planten van beide kleuren op de markt. Ook de Iridaceae hebben zo hun eigen curiositeit: het geslacht *Ferraria*. Er hangt een zekere mystiek rond de planten van dit geslacht. In bollenboeken staan maar zelden foto's van *Ferraria*soorten, en ook op internet is het zoeken naar afbeeldingen. Af en toe worden zaden of planten aangeboden en komen de verschillende soorten beperkt voor in collecties van verzamelaars/liefhebbers. Om de schoonheid van de bloemen te kunnen waarderen geldt hetzelfde als bij *Daubenia*: bewonder ze in de natuur. De zes pijlvormige bloemdekbladeren zijn geheel uitgespreid; van bovenaf ziet het geheel eruit als een ster. De randen van de bloemdekbladeren zijn sterk gegolfd. De stampers zijn deels aan elkaar vergroeid en vormen een kleine corona. De verscheidenheid in bloemkleuren en -tekeningen is fascinerend. Er zijn soorten met tweekleurige bloemen, waarbij de randen een afwijkende kleur hebben van het midden, tot wilde

Ferraria divaricata (Namaqua National Park
'Skilpad', Kamieskroon)

emen

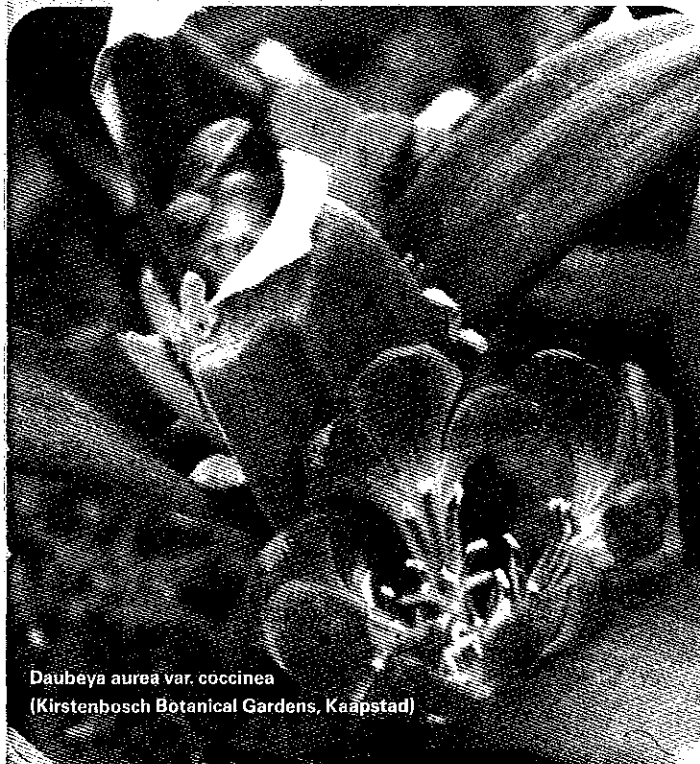
Hymenocallis harrisiana
(Mexico)

kleurtekeningen, en bloembladen bezet met stippen of vlekken. De kleuren variëren van wit, geel, groen, blauwgroen tot bruin.

Een derde Zuid-Afrikaanse bijzonderheid is *Cyanella orchidiformis*. *Cyanella* is een vertegenwoordiger van de *Tecophilaeaceae*. Meer bekend uit deze familie is het

Chileense geslacht *Tecophilaea*. *Cyanella* vormt net als *Tecophileae* een knol die is bedekt met een vezelachtige huid. Uit zaad gekweekte planten groeien snel, ook onder minder optimale omstandigheden. Na alle Zuid-Afrikanen eindelijk eens een Amerikaan: *Hymenocallis harrisiana*; een *Amaryllidaceae* uit Mexico. Deze bloeit

gewoon in de zomer in de tuin of op het terras. De witte bloemdekbladeren van deze *Hymenocallis* zijn lang en dun, net een spin. Voor mooie, zuivere, smetteloze witte bloemen is het het beste om de plant in bloei op een beschutte plek te zetten. □

Daubeya aurea var. *coccinea*
(Kirstenbosch Botanical Gardens, Kaapstad)

Ferraria crispata (Kirstenbosch Botanical Gardens, Kaapstad)